

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_15594

ΘΕΜΑ 158^ο**ΟΜΑΔΑ Α****1α****ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, οι καθολικές έννοιες σχηματίζονται στον νου μας μέσω νοητικής αφάιρεσης.
2. Η εφαρμογή της άμεσης δημοκρατίας στα σύγχρονα δεδομένα είναι εξαιρετικά δύσκολη για πρακτικούς κυρίως λόγους.
3. Αντικείμενο της γνωσιολογίας είναι οι δυνατότητες, οι πηγές, τα είδη και οι μέθοδοι απόκτησης της γνώσης.
4. Πλάτος μιας έννοιας καλούμε το σύνολο των ομοειδών αντικειμένων που υπάγονται σε μια έννοια.
5. Οι ωφελμιστές φιλόσοφοι υποστηρίζουν ότι υπάρχουν θεμελιώδεις αρχές που μας επιτρέπουν να στηρίζουμε απόλυτους κανόνες των πράξεών μας.

(μονάδες 10)

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: ορθολογισμός (ρασιοναλισμός), Ιδέες (πλατωνικές), έμφυτες ιδέες (Ντεκάρτ).

(μονάδες 15)

1 – Σ, 2 – Λ, 3 – Σ, 4 – Λ, 5 – Σ

1β

Ορθολογισμός: Η φιλοσοφική θεωρία σύμφωνα με την οποία η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται κυρίως από τον ίδιο τον ορθό λόγο και τα βασικά της στοιχεία μπορούν να αναζητηθούν στο νου μας. Η γνώση αυτή μπορεί να αποκτηθεί a priori ή προ-εμπειρική, αφού φαίνεται να είναι δυνατή πριν ή ανεξάρτητα από οποιαδήποτε εμπειρία.

Ιδέες (πλατωνικές): Πράγματα ανεξάρτητα από τον αισθητό κόσμο, αιώνια και αμετάβλητα, που μπορούμε να τα προσεγγίσουμε και να τα γνωρίσουμε με το νου και όχι με τις αισθήσεις.

Έμφυτες ιδέες (Ντεκάρτ): Οι βασικές ιδέες του ανθρώπου που αποτελούν παραστάσεις των ουσιωδών χαρακτηριστικών των υλικών και πνευματικών όντων και έχουν εμφυτευθεί στο νου μας από το Θεό.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Τι θα σας απαντούσε ο Χιουμ, αν τον διαβεβαιώνατε ότι ο ήλιος αύριο θα ανατείλει οπωσδήποτε;

(μονάδες 12)

2β. Ο ηθικός σχετικισμός υποστηρίζει ότι δεν μπορούν να υπάρξουν αξίες και αρχές που να ισχύουν καθολικά, ανεξάρτητα από την εποχή και τον τόπο εφαρμογής τους.

Να αντικρούσετε αυτήν την άποψη με τρόπο πειστικό.

(μονάδες 13)

2α

α) Ο Χιουμ θα απαντούσε ότι οι επαγωγικές γενικεύσεις, οι οποίες υποτίθεται πως θα μας επιτρέπουν να προβλέψουμε ότι το μέλλον θα μοιάζει με το παρελθόν και ότι οι φυσικοί νόμοι θα εξακολουθήσουν να ισχύουν, δεν έχουν πραγματική λογική ισχύ. Γίνονται αποδεκτές μόνο χάρη στη συνήθεια και στις ενστικτώδεις προσδοκίες μας, χωρίς τις οποίες δε θα μπορούσαμε να ζήσουμε.

β) Ο ηθικός σχετικισμός δεν μπορεί, αν θέλει να είναι συνεπής, δεν μπορεί να οδηγεί στη διατύπωση μιας οποιασδήποτε δεοντολογικής αρχής με αξιώσεις καθολικής ισχύος γιατί έτσι αυτοαναιρείται. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι δε μπορούν να υπάρξουν αξίες που να ισχύουν καθολικά. Αν η άποψη αυτή έχει σχετικό κύρος, δεν είναι όλοι οι άνθρωποι υποχρεωμένοι να την ακολουθήσουν. Αν διεκδικεί απόλυτο κύρος, αντιβαίνει στην ίδια τη φύση του ηθικού σχετικισμού.